

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu* tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Necla Demir
DEM Parti Ağrı Milletvekili

Kürt dilleri veya Kürtçe (Kürtçe: Kurdî, Hint-Avrupa dil ailesine bağlı Hint-İran dillerinin Kuzeybatı İran koluna giren ve Türkiye'nin doğu ve güneydoğusu, Suriye'nin kuzeyi, Irak'ın kuzeyi ve kuzeydoğusu ile İran'ın batısında yaşayan Kürtler tarafından konuşulan bir dil koludur. Kürtçe Irak'ta, Irak'a bağlı Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nde ve de facto özerk olan Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nde resmî dil statüsüne sahiptir. Kürt dillerinin yukarıda belirtilenler haricinde Ermenistan, Gürcistan, Türkmenistan, Lübnan, Afganistan, Rusya gibi ülkelerde konuşanı bulunmaktadır. Kürt dilleri Kurmançça (Kuzey Kürtçesi), Soranice (Orta Kürtçe) ve Kelhurice'dir (Güney Kürtçesi), ancak Türkiye'de Kürtçe ile kastedilen büyük oranda bu dil grubunun ülkede en çok konuşulan kolu olan Kurmanççadır.

Bilindiği üzere, Sağlık Bakanlığı tarafından e-reçete sistemine Almanca, Rusça, Arapça, İngilizce ve Fransızca dilleri eklenirken, Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) dil seçenekleri dışında bırakılmıştır. Aynı şekilde, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi iş birliğiyle gerçekleştirilen çalışma ile Başkanlığın Cuma ve Bayram Hutbelerinin e-Devlet Kapısı'nda 8 dil seçeneği ile yer alacağı belirtilmiştir. Ancak dil seçenekleri arasında Türkçe, Arapça, Almanca, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca ve Rusça yer alırken, Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) bu kapsamın dışında bırakılmıştır.

Kürt halkının anadilde eğitim talebi karşılanmadığı gibi, Kürtçe'nin kamusal alanda kullanımı da çeşitli yasaklarla karşılaşmaktadır. Wikipedia'nın sözlük bölümü olan Wiktionary'deki verilere göre, Kürtçe, 2023 yılı itibarıyla dünyanın en zengin 8. Dilidir. Bu durum, Kürtçenin kelime hazinesinin 918.123 kelimedenden oluşmasından kaynaklanmaktadır. Bu minvalde, ülkemizde şehirler arası uçak yolculuklarında Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı iller başta olmak üzere uçaklarda yapılan anonslarda İngilizce ve Türkçe'nin yanı sıra Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) anons yapılması gerekmektedir. Uçuş güvenliği açısından önem taşıyan uyarı levhaları ve broşürlerde de Kürtçe'nin yer alması, bu dilin kullanıcılarına eşit haklar tanınması adına elzemdir. Kürtçe'nin resmi platformlarda görünürlüğünün sağlanması, kapsayıcı bir toplumun oluşturulmasına katkıda bulunacak ve Kürt meselesinin demokratik yollardan çözülmesinin önündeki engellerin ortadan kaldırılmasını kolaylaştıracaktır.

Bu bağlamda;

1. Ulaştırma da kullanılan anonslarda sadece Türkçe ve İngilizce'nin yer alması, Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) konuşan yolcuların anadillerinde bilgilendirilmemesine sebep olmaktadır. Kürtçe anonslara yer verilmesi konusunda bir planlama veya çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?
2. Şehirler arası uçak yolculuklarında, Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı iller başta olmak üzere, uçaklarda yapılan anonslarda neden Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) diline yer verilmiyor?
3. Uçuş güvenliği açısından önem taşıyan uyarı levhaları ve broşürlerde Kürtçe'nin yer alması düşünülmekte midir? Eğer düşünülmekteyse, bu konuda bir uygulama planınız var mıdır?
4. Ulaştırma sektöründe çalışan personelin, Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) konuşan yolculara hizmet verme konusunda dil eğitimi alıp almadığına dair bir politikanız bulunmakta mıdır? Kürtçe (Kurmancca, Zazaca) hizmet veren personel istihdamı sağlanması amacıyla herhangi bir girişimde bulunacak mısınız?
5. Kürtçe, dünyanın en zengin 8. dili olarak kabul edilmektedir. Bu zengin dilin, ulaştırma ve altyapı projelerinde daha fazla kullanılması için yapmayı planladığınız herhangi bir girişim var mıdır?
6. Kürtçe'nin resmi platformlarda daha fazla görünürlüğünü sağlamak adına hangi adımları atmaya düşünüyorsunuz?
7. Kürtçe'nin kamusal alanda yok sayılmasının ortadan kaldırılması ve dilin resmi statüde kabul edilmesi konusunda bir stratejiniz bulunmakta mıdır?